

Vita Arkivet – Vår sista önskan

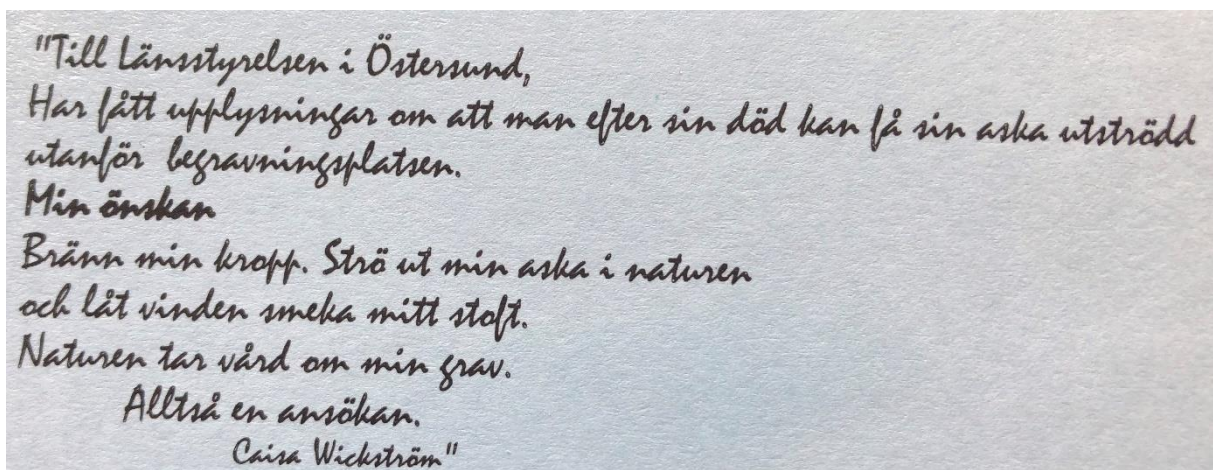
Pia Hellertz (2022)

Livet består inte enbart av materiella ting. Det finns även många djupt personliga värden som man kanske vill värna om. Inför vår sista resa är det mycket sannolikt att våra närmaste gärna vill veta vår sista önskan, bland annat hur vi vill ha vår begravning. Vi skriver ett slags testamente som kallas "Vita Arkivet".

Personligen skrev jag mitt Vita Arkiv första gången den 10 oktober 1995. Jag var då 54 år gammal. Jag deltog i en andlig studiecirkel där vi kom in på frågor om begravning. Ville vi ha kyrklig eller borgerlig begravning? Ville vi kremeras eller begravas i kista? Ville vi ha vanlig grav eller minneslund? Genom åren har jag reviderat mitt Vita Arkiv minst ett tiotal gånger, varje gång jag fått en ny idé. Jag berättar också ofta för barn och barnbarn när jag har nya önskemål. Första gången vi tog upp temat minns jag att min dotter fick tårar i ögonen. Idag kan vi skratta och skämta om det.

Två erfarenheter som inspirerade mig mest var mina föräldrars önskemål. Pappa hade skrivit på sin skrivmaskin hur han ville att hans begravning skulle gå till, i vilket kapell han ville att högtidsstunden skulle ske, vilken psalm han ville skulle sjungas och till och med vilken "tant" han ville skulle sjunga på hans begravning. Vi var glada att hon fortfarande levde då, så hon kunde uppfylla hans önskan. Vi tre "barn" behövde inte diskutera, vi behövde bara genomföra hans sista önskan.

Den andra erfarenheten var min mors önskan. Hon var en konstnärssjäl. Hon hade redan den 8 oktober 1965 skickat in en skrivelse till Länsstyrelsen där hon skriver:

"Till Länsstyrelsen i Östersund,
Har fått upplysningar om att man efter sin död kan få sin aska utströdd
utanför begravningsplatsen.
Min önskan
Bränn min kropp. Strö ut min aska i naturen
och låt vinden smeka mitt stof.
Naturen tar vård om min grav.
Alltså en ansökan.
Caisa Wickström"

År 1965 var hon 54 år gammal. Det är först nu när jag skriver detta som jag inser att vi var lika gamla när vi började tänka på vår sista önskan. Märkligt!

Hon dog när hon var 87 år gammal. Vi tre ”barn” behövde aldrig fundera över hur hon ville ha det. Vår utmaning blev att fundera över hur vi skulle utföra hennes önskan. Vi frågade släkt om vi kunde få strö hennes aska i den skog där hon lekt som barn och fick godkänt, men så enkelt var det inte. Vi behövde Länsstyrelsens instruktioner om hur det skulle gå till. Askan skulle hällas ner i en grävd grop. Vi löste det på följande sätt. Slakten var närvarande i skogen. Jag höll ett kort avskedstal. Min ena bror grävde gropen. Min andra bror som var den längste av oss, höll krukans med aska så högt han kunde och hällde ut den. Aldrig har vinden varit så stilla som i det ögonblicket.

Sen planterade vi ett träd i hålet. Då och då har vi åkt upp och sett trädet växa.

Dessa två erfarenheter inspirerade mig till att skriva mitt eget Vita Arkiv så detaljerat som möjligt.

Man kan hålla begravning hemma

Det är tillåtet att ordna begravningar helt på egen hand. Det är exempelvis möjligt att hålla begravningen hemma i vardagsrummet med bara de närmast sörjande närvarande, omkring en kista som exempelvis den avlidne själv eller

anhörig snickrat ihop. Jag har vacklat mellan att ligga i kista eller att kremeras och vila i en urna under begravningen.

När det gäller kremering, d.v.s. bränning av kroppen så är det det enda inslaget i en begravning som vi inte kan göra själva. Enligt Begravningslag (1990:1144) kap. 3, 3 § är det bara krematorier som får sköta kremering. Så vi måste kontakta Länsstyrelsen.

Vem bestämmer om kremering?

4 § Länsstyrelsen skall pröva **vem** som skall **bestämna om kremering** eller om gravsättningen. Länsstyrelsen skall därvid särskilt beakta önskemål som den avlidne kan ha haft.

Personliga önskemål

När jag var barn fick vi problem i familjen och våra föräldrar skiljdes så myndigheterna bestämde att vi tre barn skulle skickas till barnhem och fosterhem. Jag var 10 år och mina två bröder var yngre. På den resan fick vi med oss var sin resväska. Jag har min väska kvar. Den har följt mig på alla mina flyttar genom livet. Så nu har jag bestämt att jag vill att min aska ska placeras i någon slags behållare eller urna eller ask i min gamla resväska, som nu är över 70 år gammal. Då får jag göra även min sista resa i den, vilket jag skrivit in i mitt Vita Arkiv och har dessutom kopierat in bilder.

Borgerlig eller kyrklig begravning?

Jag har också meddelat tydligt att jag inte vill ha en *kyrklig* begravning. Visst är jag övertygad om Guds existens, men kyrkan och jag har inte samma världsbild. Jag vill exempelvis inte att nån ska säga: ”*Av jord är du kommen, till jord skall du åter varda!*” Den versionen tror jag inte ett ögonblick på.

Vem som helst kan genomföra en *borgerlig* begravning. Så jag har kommit överens med en gammal vän om att han ska göra det. Och om inte han har möjlighet, så kan min dotter och/eller min son genomföra den. Och jag har skrivit mycket detaljerat i Vita Arkivet hur jag vill att det skulle kunna gå till. Eftersom jag är övertygad om att mitt ”jag/själ” och min andliga kropp överlever döden, så har jag skrivit att man gärna får sätta fram en extra stol till mig. Jag kanske deltar...

Bilden är enligt källor på Internet tagen av den ryske forskaren Dr. **Konstantin Korotkov** som menar att han fotograferade personer vid dödsögonblicket med hjälp av en bioelektrografisk kamera. Han har tagit många fotografier av vilka några är publicerade på internet. Han menar sig ha fångat ögonblicket då anden/själen/jaget lämnade kroppen. Detta fotografi togs med hjälp av ”*the gas discharge visualization method*”.

Jag har därför också bett att de närvarande ska prata om mig med varandra, så jag får höra alla historier som berättats om mig genom åren.

Jag har också skrivit in en lista på de sånger som jag vill ska spelas under och efter ceremonin, exempelvis ”*Amazing Grace*”, ”*I am walking under a wandering star*”, ”*My Way*” m.m. Jag vill naturligtvis också att det ska bjudas på förtäring.

Avslutningsvis föreslår jag att det ska genomföras ett "hustömmarparty", ett slags "gravöl", när alla får ta böcker och saker i min lägenhet, sånt som mina nära och kära har lämnat kvar. I den pärm där jag sparar min text och som jag kallar *Vita Arkivet* har jag också lagt en lista med e-postadresser m.m. till alla som jag gärna vill ska informeras om att jag lämnat den fysiska världen.

Vita Arkivet är en kärlekshandling

Alla kommer att dö, förr eller senare, av olika orsaker. Att skriva ner sin sista önskan underlättar för nära och kära under den svåraste tiden, när sorgen är som tyngst och det är svårare än någonsin att fundera över praktiska lösningar. Då är det lätt att följa den enklaste lösningen, att anlita en begravningsfirma, som vet hur man gör. Men är det vad vi vill ska hända? Ska dyra pengar gå till en kista som sen antingen bränns eller ruttar i en grav?

Jag Googlar för att undersöka vad en begravning kan kosta och hittar bland annat följande information:

En **begravning** med ceremoni **kostar** i regel mellan 18,000 – 30,000 kr. Skillnaden i pris beror på detaljer som val av lokal, blomsterarrangemang, ceremonin, förtäring under minnesstund med mera.

Det fanns billigare förslag, men mina barn och barnbarn kan ha större glädje av dessa slantar.

Det finns hjälp på nätet att få när det gäller att skriva sitt Vita Arkiv. Det är råd och blanketter som man kan fylla i, bland annat från begravningsföretaget *Fonus*, men alla begravningsbyråer har likvärdiga dokument. Men varför krångla till det när man kan skriva själv? Och varför knyta an till en begravningsbyrå när man kan sköta allt själv? Fast en fördel med dessa dokument är att man kan få idéer och minnas viktiga punkter som kan vara lätt att glömma. Själv har jag inte skrivit ett ord om bankkonton eller försäkringar som kan vara viktiga för de närstående att få veta att de finns så de kan hantera dem.

Jag minns nu att jag vill skriva in att mitt Facebook-konto kan få finnas kvar några veckor med ett meddelande att jag inte längre kan delta i samtalen där eftersom jag gått över till en andlig värld

Att skapa sitt Vita Arkiv och berätta detaljerat om sina sista önskningar är spännande och den sista kärlekshandling vi kan förmedla till våra nära och kära. Nu ska jag nog uppdatera mitt Vita Arkiv.